

Nederlands

RIJK, BETEKENISVOL & SAMENHANGEND

CONCEPTKERNDOELEN

- / Congres Taalspecialisten
- / Joanneke Prenger
- / Jocelijn Pleumeekers
- / 8 december 2023

1

De huidige kerndoelen

- Achterstallig onderhoud kerndoelen (2006)
- Formulering is te globaal waardoor er (te) weinig sturing vanuit gaat
- Doorlopende leerlijnen zijn niet op orde.
- Referentiekaders taal & rekenen en kerndoelen sluiten onvoldoende aan

Waarom actualiseren?

2

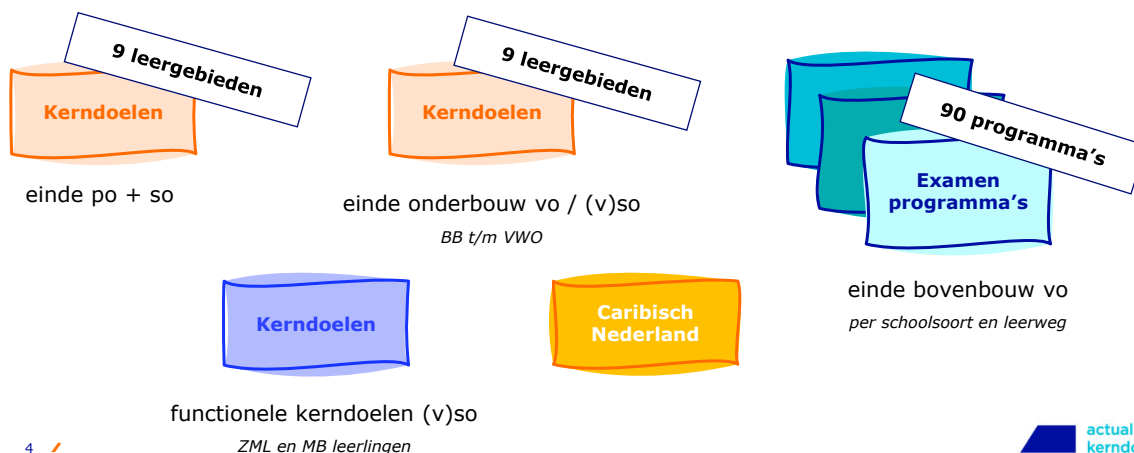
Werkopdracht

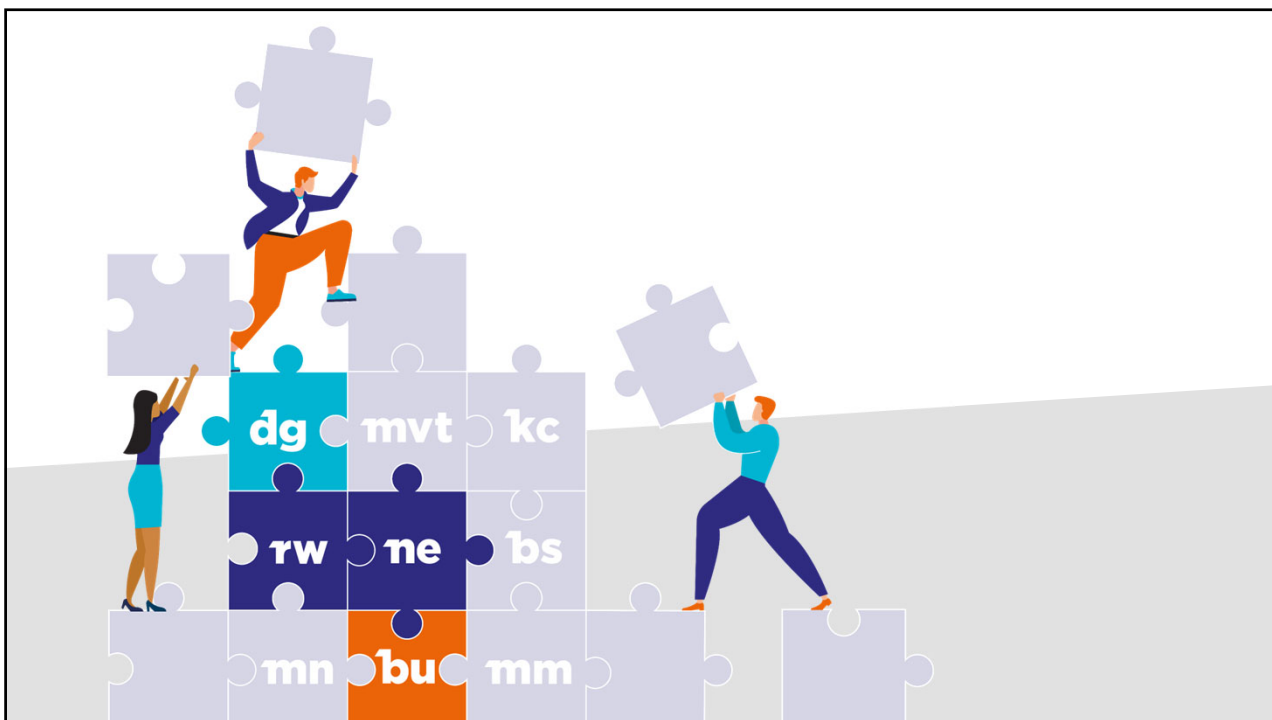
In 12 maanden komen tot een set conceptkerndoelen

Kwaliteitscriteria

- / Ontwerpruimte
- / Doeldomeinen
- / Kansengelijkheid
- / Doorlopende leerlijn
- / Samenhang
- / Doelformuleringen

Kerndoelen en examenprogramma's

5

Ambitieus curriculum

- / Rijk onderwijsaanbod
- / Aanbod, beheersing en ervaringsdoelen
- / Doorlopende leerlijnen
- / Iedereen taal- en rekenvaardig

Betekenisvol curriculum

- / Brede onderwijsopdracht
- / Kennis, vaardigheden en houdingen in samenhang
- / Kennis over jezelf, de ander en de wereld

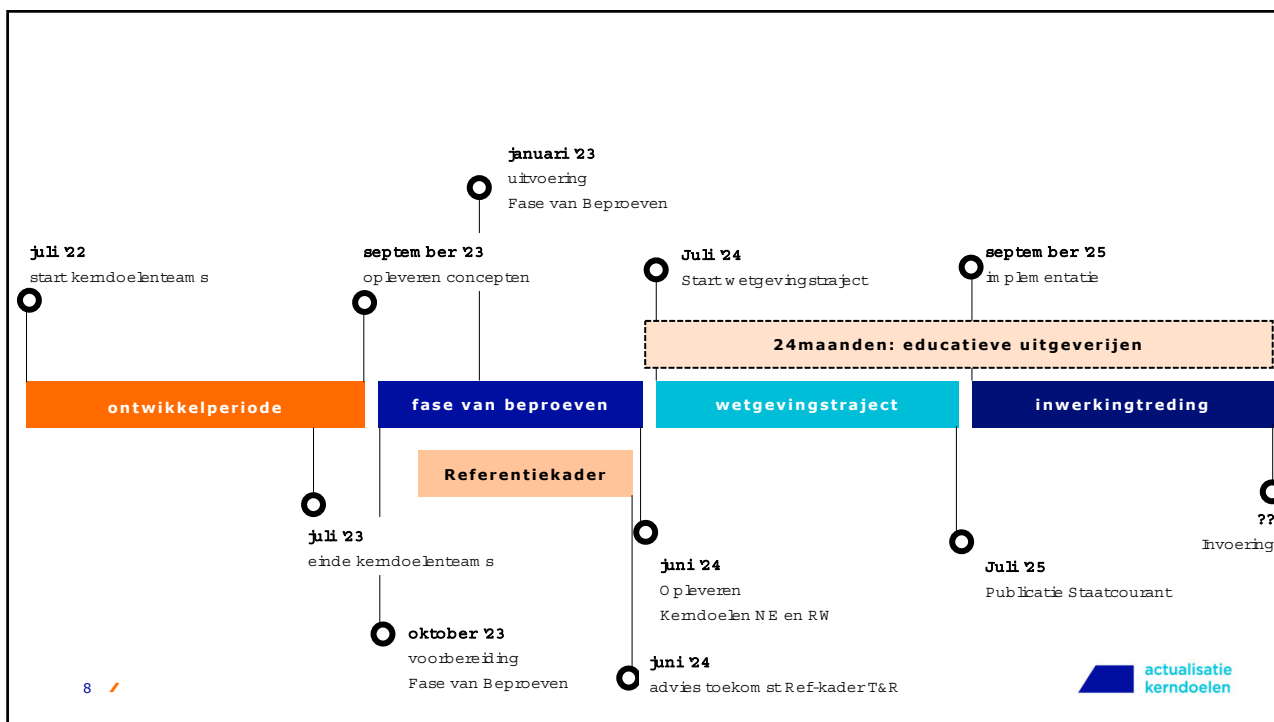
6

De vervolgstappen

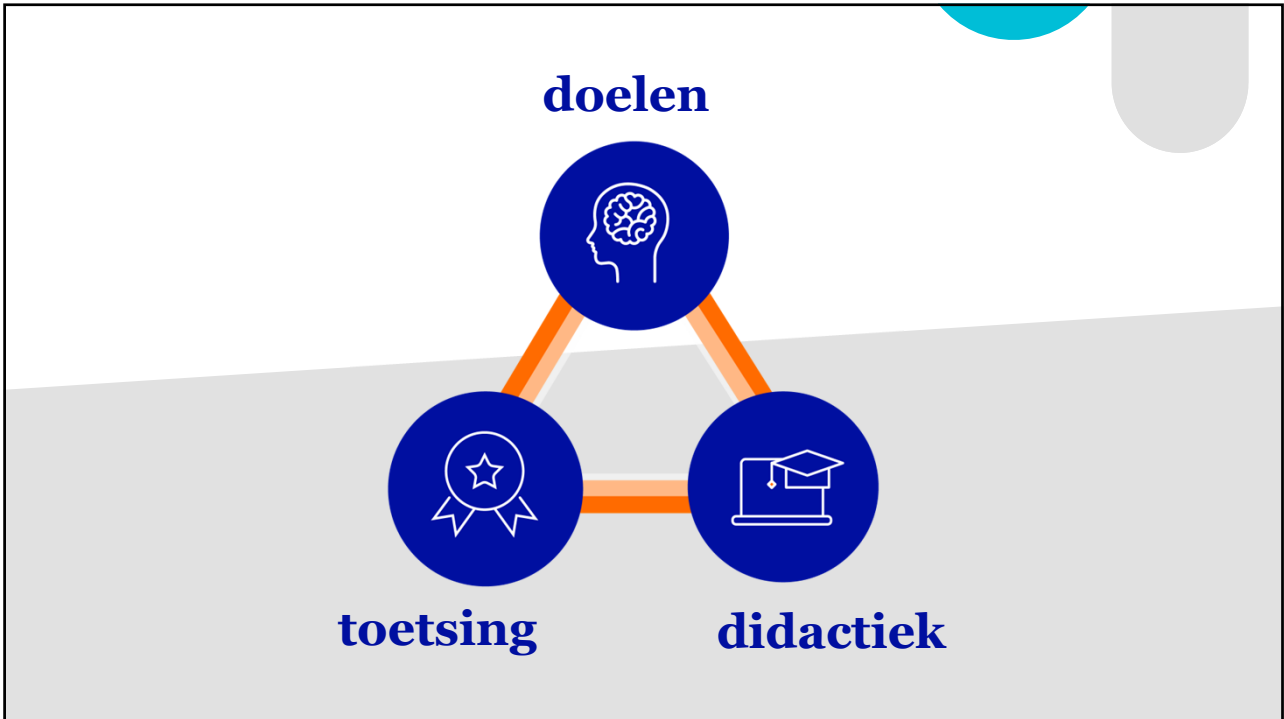
- Ontwikkeling van kerndoelen
- Voorleggen aan de onderwijspraktijk
- Leerlijnen en materialen
- Voorwaarden voor implementatie
- Wetgevingstraject, vaststellen, inwerkingtreding

Hoe verder?

7

8

9

10

Kerdoelen vo onderbouw, 2006

De eerste tien kerndoelen zijn vooral gericht op de communicatieve functie van de Nederlandse taal en kennen een belangrijke plaats toe aan strategische vaardigheden. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan culturele en literaire aspecten (kerndoelen 2 en 8).

1. De leerling leert zich mondeling en schriftelijk begrijpelijk uit te drukken.	6. De leerling leert deel te nemen aan overleg, planning, discussie in een groep.
2. De leerling leert zich te houden aan conventies (spelling, grammaticaal correcte zinnen, woordgebruik) en leert het belang van die conventies te zien.	7. De leerling leert een mondelinge presentatie te geven.
3. De leerling leert strategieën te gebruiken voor het uitbreiden van zijn woordenschat.	8. De leerling leert verhalen, gedichten en informatieve teksten te lezen die aan zijn belangstelling tegemoet komen en zijn belevingswereld uitbreiden.
4. De leerling leert strategieën te gebruiken bij het verwerven van informatie uit gesproken en geschreven teksten.	9. De leerling leert taalactiviteiten (speken, luisteren, schrijven en lezen) planmatig voor te bereiden en uit te voeren.
5. De leerling leert in schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, te ordenen en te beoordelen op waarde voor hemzelf en anderen.	10. De leerling leert te reflecteren op de manier waarop hij zijn taalactiviteiten uitvoert en leert, op grond daarvan en van reacties van anderen, conclusies te trekken voor het uitvoeren van nieuwe taalactiviteiten.

11

Kerdoelen po, 2006

1. De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.	4. De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.	10. De leerlingen leren bij de doelen onder 'mondeling taalonderwijs' en 'schriftelijk taalonderwijs' strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.
	5. De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.	
2. De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.	6. De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen.	11. De leerlingen leren een aantal taalkundige principes en regels. Zij kunnen in een zin het onderwerp, het werkwoordelijk gezegde en delen van dat gezegde onderscheiden. De leerlingen kennen: regels voor het spellen van werkwoorden; regels voor het spellen van andere woorden dan werkwoorden; regels voor het gebruik van leestekens.
	7. De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.	
3. De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.	8. De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.	12. De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder 'woordenschat' vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.
	9. De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.	

12

Referentiekader taal, 2010

	Niveau 1F	Niveau 2F
Algemene omschrijving	Kan korte, eenvoudige teksten schrijven over alledaagse onderwerpen of over onderwerpen uit de leefwereld	Kan samenhangende teksten schrijven met een eenvoudige, lineaire opbouw, over uiteenlopende vertrouwde onderwerpen uit de (beroeps) opleiding en van maatschappelijke aard
Taken	Niveau 1F	Niveau 2F
Correspondentie	Kan een briefje, kaart of e-mail schrijven om informatie te vragen, iemand te bedanken, te feliciteren, uit te nodigen e.d.	Kan e-mails of informele brieven schrijven en daarbij meningen en gevoelens uitdrukken. Kan met behulp van standaardformuleringen eenvoudige zakelijke brieven produceren en schriftelijke verzoeken opstellen
Formulieren invullen, berichten, advertenties en aantekeningen	Kan een kort bericht, een boodschap met eenvoudige informatie schrijven. Kan eenvoudige standaardformulieren invullen. Kan aantekeningen maken en overzichtelijk weergeven.	Kan notities, berichten en instructies schrijven waarin eenvoudige informatie van onmiddellijke relevantie voor vrienden, docenten en anderen wordt overgebracht. Kan een advertentie opstellen om bijvoorbeeld spullen te verkopen. Kan aantekeningen maken tijdens een uitleg of les.
Verslagen, werkstukken, samenvattingen, artikelen	Kan een verslag of een werkstuk schrijven en daarbij stukjes informatie uit verscheidene bronnen samenvatten.	Kan verslagen en werkstukken schrijven met behulp van een stramen en daarbij informatie uit verscheidene bronnen samenvoegen. Kan onderhoudende teksten schrijven en overtuigen met argumenten. Kan een collage, een krant of muurkrant maken.
Vrij schrijven	Kan eigen ideeën, ervaringen, gebeurtenissen en fantasieën opschrijven in een verhaal, in een informatieve tekst of in een gedicht.	

13

Van doelen naar onderwijspraktijk

Beoogd

Wat staat er in de wet?

- Kerndoelen
- Referentiekader Taal

Vertaling

Van doelen naar praktijk

- Methodes
- Lesmateriaal
- Leerlijnen
- Effectieve didactiek

Uitgevoerd

Wat gebeurt er in de klas?

Onderwijsleerprocessen

Gerealiseerd

Wat kunnen en kennen leerlingen?

- Landelijk via:
- Peilingsonderzoek
  - Eindtoets

Liever:
beïnvloed door doelen en ambities

In de praktijk:
beïnvloed door 'wat moeten we toetsen'

14

Wat is de staat van het taalonderwijs?

15 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

15

Een ver'ien curriculum æ kan sen & u itdagin gen ß Wat vin dt u ?¹

Waar denk je aan bij 'rijk, inspirerend en motiverend' taalonderwijs?

Waiting for responses ...

Mentimeter

actualisatie kerndoelen

16 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

16

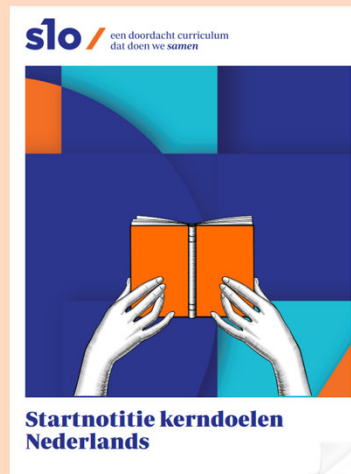

Startnotitie

- Maatschappelijke uitdagingen
- Curriculaire uitdagingen

17 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

Pleum eekers & Prenger 2022

actualisatie kerndoelen

Team, advieskring & experts

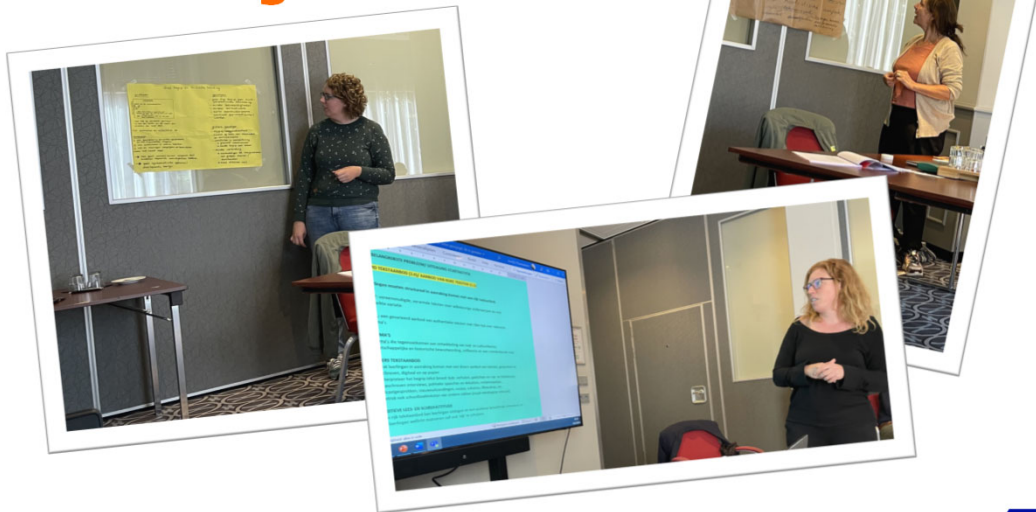
advieskring

- Expertisecentrum Nederlands
- Landelijk Netwerk Taal LOPON2
- LVON
- Stichting Lezen Taalunie
- Vereniging Levende Talen
- Vereniging van Taalspecialisten
- Lerarencollectief

18 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

Tweedaagses

19 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

19

Wat willen we bereiken?

- // Betekenisvol taalonderwijs voor alle leerlingen
- // Een betere balans tussen de taaldomeinen en functies van taal
- // Samenhang expliciteren: intern en extern
- // Houvast voor literatuur en fictie
- // Ruimte en aandacht voor meertaligheid, taalexpressie, ...
- // Aanbod van rijke teksten (zakelijk en literair)
- // Bevorderen van diep begrip en kritische houding
- // Doorlopende leerlijn po-onderbouw vo-bovenbouw vo

20 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

20

Uitgangspunten doelen

// Specificatieniveau tussen kerndoelen en referentieniveaus in

Drie soorten doelen:

- // Aanbodsdoelen   waar leerlingen mee in aanraking moeten komen en waar een school in haar aanbod voor heeft te zorgen
- // Beheersingsdoelen   wat leerlingen moeten beheersen
- // Ervaringsdoelen   inspanningen die van leerlingen worden verwacht

21 // Conceptkerndoelen Rekenen en Wiskunde | po, onderbouw vo, (v)so

actualisatie
kerndoelen

21

Wettelijk	Kerndoel 1	Taal- en leesomgeving	<p>Aanbod: <i>De school....</i></p> <p>Beheersing of ervaring: <i>De leerling....</i></p> <p>Handelingswerkwoord: <i>zichtbaar gedrag</i></p> <p>In max vijf bullets een uitwerking van de doelzin</p>
	Doelzin	De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving voor alle leerlingen.	
Niet wettelijk	Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • in aanraking laten komen met authentieke, vakoverstijgende thematische contexten; • in aanraking laten komen met uitdagende teksten en een divers en actueel aanbod van literatuur binnen een vaste leesroutine; • aanbieden van kennis en vaardigheden uit het leergebied Nederlands in onderlinge samenhang; • stimuleren van de leesmotivatie en de durf om te spreken en te schrijven; • ruimte bieden aan verschillende talen en taalvariëteiten van leerlingen. 	<p>Voorbeeldmatig toelichting</p>
	Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • benutten van een thematafel met rijke teksten rondom een wereldoriëntatiethema; • organiseren van boekenclubs voor leraren en leerlingen; • schrijven over ervaringen naar aanleiding van een museumbezoek; • deelnemen aan leesbevorderingsactiviteiten zowel binnen als buiten de school. 	

22 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

22

Eindproducten

Kijk met ons mee¹

23 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

23

**Conceptkerndoelen
Nederlands en
rekenen en wiskunde**

UITGAVE SEPTEMBER 2023

actualisatie
kerndoelen / slo

actualisatie
examenprogramma's

23 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

24

Pagina 9

9 Conceptkerndoelen Nederlands / Intro: karakteristiek

VORIGE INHOUDSPAGINE VOLGENDE

Joanneke Prinsger, curriculumexpert Nederlands SLO, geeft in een video een korte inleiding op de karakteristiek en de conceptkerndoelen Nederlands. [Bekijk hier het filmpje](#) of scan de QR-code.

Intro: karakteristiek

Kenmerken van het leergebied Nederlands

Taal wordt gebruikt om te communiceren met elkaar, om gevoelens te uiten en als instrument voor denken en leren. Omdat het Standaardnederlands in Nederland de gemeenschappelijke taal is, draagt de beheersing van deze taal bij aan de kansengelijkheid van leerlingen, zowel in hun dagelijks leven als in het onderwijs. In het leergebied Nederlands worden leerlingen daarom uitgedaagd en gestimuleerd om zich tot taalcompetente burgers te ontwikkelen, die kunnen deelnemen aan een geletterde maatschappij waarin mensen met verschillende talen en achtergronden samenleven.

Leerlingen ontwikkelen samenhangend geheel aan kennis, vaardigheden en houdingen rondom communicatie, taal en literatuur, en krijgen inzicht en vertrouwen in taalgebruik. Ze leren doelgericht lezen, schrijven, kijken, luisteren, spreken en denken voeren in authentieke en betekenisvolle situaties, en kunnen onderbouwd oordeel geven over taal- en literatuurkwesties. Ook reflecteren ze op keuzes in eigen taalgebruik en literatuurrepertoire en beschouwen de keuzes die door anderen zijn gemaakt.

Leerlingen leren hun eigen ideeën, ervaringen en gevoelens uit te drukken in taal en literatuur, en hun eigen stijl en voorkeuren. Via een variatie aan teksten uit heden en verleden komen leerlingen in aanraking met cultuur en literatuur. Ze leren hier betekenis aan te geven en waarde aan toe te kennen voor zichzelf en anderen en verbreden hiermee hun blik op de wereld.

Samenhang binnen het leergebied

Leerlingen verschillen in de talige ontwikkeling die ze doormaken voordat ze naar school gaan. Vertrekend vanuit deze eigen taalvaardigheid breiden leerlingen hun taalvaardigheden en hun productieve en receptieve taalvaardigheden uit. In het leergebied Nederlands leren leerlingen in een doorlopende leerlijn van het taalgebruik naar het voortgezet onderwijs doelgericht te communiceren in verschillende contexten en leren ze zich expressief en creatief te uiten. Daarbij benutten ze kennis over taalgebruik en leren ze een diversiteit aan talige culturele uitingen kennen.

In elke fase van de taalontwikkeling is sprake van een combinatie van verwerking, dieping van talige kennis, vaardigheden en houdingen. In de eerste fases van de leerling (het primair onderwijs) ligt de nadruk op verwerking en in latere fases (voortgezet onderwijs) op verfijning en verdieping. De complexiteit van geschreven en gesproken teksten neemt daarbij toe, zowel in inhoud en vorm als in de communicatieve doelen en contexten. Daarnaast gaan leerlingen zich kritischer verhouden tot teksten, weten ze er meer betekenis aan te geven en krijgen ze beter zicht op hun voorkeuren.

Via taal krijgen ze meer grip op de wereld en de maatschappij waarin ze leven. Taal- en cultuurcompetent worden is een geleidelijk en complex proces, waarbij talige kennis, vaardigheden en houdingen rondom communicatie, taal en literatuur elkaar voortdurend beïnvloeden en ook versterken. Lees-, luister-, kijk-, schrijf-, spreek- en gespreksvaardigheden hebben wezenlijke overeenkomsten en ontwikkelen zich in samenhang met elkaar. Leerlingen leren deze verbanden te zien en te benutten. Ze verwerven kennis van de bijbehorende begrippen om over taalgebruik, taalverschijnselen, het taalstelsel en literatuur te kunnen communiceren en erop te reflecteren.

Samenhang tussen leergebieden

Zowel binnen het leergebied Nederlands als binnen de leergebieden moderne vreemde talen, Friese taal & cultuur en Nederlandse Gebarentaal, werken leerlingen aan taalcompetentie. Bij hun taalontwikkeling in het ene leergebied worden taalvaardigheden en houdingen in die ze hebben opgedaan in het andere leergebied meegenomen vanuit de ontwikkeling in hun thuistaal. Dit leidt tot betere beheersing van het Nederlands en is wederzijds versterkend.

Hoe hangen de onderdelen van het leergebied samen?

Wat is de samenhang tussen Nederlands en de andere leergebieden?

Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie examenprogramma's

25

Kernelementen Karakteristiek

- // Functies van taal
- // Uitdgend
- // Motiverend
- // Pluriform
- // Samenhang
- // Doelgericht
- // Betekenisvol
- // Reflecteren
- // Voorkeuren
- // Literatuur
- // Doorlopende leerlijn
- // Kritisch
- // Taalbewust
- // Kennisopbouw

26 Conceptkerndoelen Nederlands | po, onderbouw vo, (v)so

actualisatie examenprogramma's

26

% lle leerlin gen taalcom petent t¹

/ Taalcompetentie is het geheel aan talige kennis, vaardigheden en attitudes dat nodig is om geschreven, gesproken en multimodale teksten te begrijpen, evalueren en te gebruiken zodat

- / volwaardige deelname aan de samenleving mogelijk wordt;*
- / de eigen doelen gerealiseerd kunnen worden;*
- / de eigen kennis en mogelijkheden levenslang en duurzaam kunnen worden ontwikkeld.*

Uit: *Iedereen Taalcompetent*, p.13

27 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

27

28 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

© zeefdrukstudio Corvo

actualisatie kerndoelen

28

**0 om ein
Taal**

- Taal als systeem
- Taalen individu & maatschappij

**0 om ein
Literatuur**

- Literatuur als systeem
- Literatuur en individu & maatschappij

**0 om ein
Communicatie**

- Taalvaardigheid
- Interactie

29 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

29

Pagina 100
overzicht in woorden

Domein	Subdomein	Kerndoel	
Overstijgend		<ol style="list-style-type: none"> Taal- en leesgeving Taal in de leergebieden 	
A Communicatie	A1 Taalvaardigheid	<ol style="list-style-type: none"> Begrijpend luisteren, lezen en kijken Doelgericht spreken en schrijven Creatief taal gebruiken Schrijven om te leren Bronnen onderzoeken Bronnen verwerken Reflecteren op taalactiviteiten 	
	A2 Interactie	<ol style="list-style-type: none"> Doelgericht gesprekken voeren Gesprekken voeren om te leren 	
	B Taal	B1 Taal als systeem	<ol style="list-style-type: none"> Vorm en betekenis beschouwen Schriftelijke taalverzorging
		B2 Taal en individu & maatschappij	<ol style="list-style-type: none"> Talige identiteit Taalvariatie Taalverandering
C Literatuur	C1 Literatuur als systeem	<ol style="list-style-type: none"> Inzicht in verhalende teksten Verkennen van literaire genres 	
	C2 Literatuur en individu & maatschappij	<ol style="list-style-type: none"> Leesvoorkeur Functies van literatuur Tijd en context 	

Twee aanbodsdoelen

30 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

30

Kerdoel 1	Taal- en leesomgeving	
Doelzin	De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving voor alle leerlingen.	
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • in aanraking laten komen met authentieke, vakoverstijgende, thematische contexten; • in aanraking laten komen met uitdagende teksten en een divers en actueel aanbod van literatuur binnen een vaste leesroutine; • aanbieden van kennis en vaardigheden uit het leergebied Nederlands in onderlinge samenhang; • stimuleren van de leesmotivatie en de durf om te spreken en te schrijven; • ruimte bieden aan verschillende talen en taalvariëteiten van leerlingen. 	<p>Samenhang met andere leergebieden</p> <p>Vaardigheden in samenhang</p> <p>Eigen identiteit & meertaligheid</p>
Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • benutten van een thematafel met rijke teksten rondom een wereldoriëntatiethema; • organiseren van boekenclubs voor leraren en leerlingen; • schrijven over ervaringen naar aanleiding van een museumbezoek; • deelnemen aan leesbevorderingsactiviteiten zowel binnen als buiten de school. 	

31 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

31

Rijke teksten en contexten

Hoe is het nu?	Waar gaat het naar toe?
<ul style="list-style-type: none"> - Niet in wettelijk curriculum - Meer gericht op 'mediation'- van de ene taalvaardigheid naar de andere - Verarmd tekstaanbod 	<ul style="list-style-type: none"> - Betekenisvol - Vakoverstijgend, thematisch, verbonden met leergebieden - Rijk tekstaanbod
Waar zie ik dat terug?	
In de conceptkerndoelen 1 en 2 > in combinatie met de andere domeinen en leergebieden	
Waar vind ik inspiratie?	
Inzichten op de website lezeninhetpo.nl en lezeninhetvo.nl	

32 /

32

Taalvaardigheden in samenhang

Hoe is het nu?

- Niet in wettelijk curriculum
- Meer gericht op 'mediation'- van de ene taalvaardigheid naar de andere

Waar gaat het naar toe?

- Bevorderen transfer: expliciteren
- Twee kanten van dezelfde medaille
- Focus van instructie

Waar zie ik dat terug?

In de conceptkerndoelen 3, 4, 6, 8 en 10
> in combinatie met de domeinen Taal en Literatuur

Waar vind ik inspiratie?

De themapagina op de SLO website: *Taaldomeinen in samenhang*

33 /

 actualisatie
kerndoelen

33

Anne van Buul | vakexpert po

34 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

 actualisatie
kerndoelen

34

Om een **Communicatie**

- Taalvaardigheid
- Interactie

35 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

35

Domein	Subdomein	Kerdoel
Overstijgend		1. Taal- en leesgeving 2. Taal in de leergebieden
A Communicatie	A1 Taalvaardigheid	3. Begrijpend luisteren, lezen en kijken 4. Doelgericht spreken en schrijven 5. Creatief taal gebruiken 6. Schrijven om te leren 7. Bronnen onderzoeken 8. Bronnen verwerken 9. Reflecteren op taalactiviteiten
	A2 Interactie	10. Doelgericht gesprekken voeren 11. Gesprekken voeren om te leren
B Taal	B1 Taal als systeem	12. Vorm en betekenis beschouwen 13. Schriftelijke taalverzorging
	B2 Taal en individu & maatschappij	14. Talige identiteit 15. Taalvariatie 16. Taalverandering
C Literatuur	C1 Literatuur als systeem	17. Inzicht in verhalende teksten 18. Verkennen van literaire genres
	C2 Literatuur en individu & maatschappij	19. Leesvoorkeur 20. Functies van literatuur 21. Tijd en context

Samenhang
Drie functies
Transfer

Ruimte voor gesprekken

Drie domeinen
in samenhang

In verbinding
met andere
leergebieden

36 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

36

Kerdoel 8	Bronnen verwerken	Samenhang spreken en schrijven
Doelzin	De leerling verwerkt informatie uit verschillende bronnen in een gesproken of geschreven tekst.	
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • hanteren van een passende lees-, kijk- of luisteraanpak bij het zoeken naar informatie in bronnen; • doelgericht selecteren en vergelijken van bruikbare informatie uit bronnen; • structureren, parafraseren en samenvatten van informatie met correcte vermelding van gebruikte bronnen; • formuleren van een gestructureerde tekst op basis van geselecteerde informatie, afgestemd op doel, publiek en context. 	Samenhang andere leergebieden
Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • schrijven van een informatief werkstuk op basis van gelezen, bekeken of beluisterde bronnen; • houden van een eenvoudig betoog over een actueel thema na het lezen, beluisteren of bekijken van teksten over dit onderwerp; • maken van een infographic op basis van meerdere onderzochte bronnen 	

Uitwerking van wat we willen zien bij de leerling die dit beheerst

37 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

37

Wat betekent dat voor jou?

- / De basis blijft hetzelfde: leerlingen helpen taalvaardig te worden

Maar nu (ook):

- / Verschillende taalvaardigheden met elkaar verbinden
- / Inhouden uit de verschillende domeinen met elkaar verbinden
- / Conceptualiserend: taal gebruiken bij het verwerven van kennis (kerndoel 3, 6 en 11)
- Expressief: creatief taal gebruiken (kerndoel 5)
- / Leren om te reflecteren (kerndoel 9)
- / Aangereikte bronnen onderzoeken en verwerken (kerndoel 7 en 8)
- / Inhouden uit Communicatie verbinden met andere leergebieden

38 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

38

Doelgericht communiceren

Hoe is het nu?

- Overgeslagen
- Gericht op spreek- en schrijfvaardigheid
- Weinig verbinding met kennis over taal

Waar gaat het naar toe?

- Meer ruimte
- Verschuiving naar: doel, publiek, context
- In verbinding met kennis over taal
- Aandacht voor aanpak en reflecteren

Waar zie ik dat terug?

In de conceptkerndoelen 3, 4, 8 en 10
> in combinatie met conceptkerndoel 9 en de andere domeinen

Waar vind ik inspiratie?

De SLO publicatie *Schrijfonderwijs op peil*

39

actualisatie
kerndoelen

39

Interactie

Hoe is het nu?

- Weinig doelgericht
- Weinig instructie in gesprekken
- Niet als middel om te leren

Waar gaat het naar toe?

- Doelen voor gespreksvaardigheid
- Onderwijs in gespreksvoering
- Benutten conceptualiserende gesprekken

Waar zie ik dat terug?

In de conceptkerndoelen 10 en 11
> in combinatie met de andere leergebieden

Waar vind ik inspiratie?

De SLO publicaties *Handreiking en lessenserie Interactie [platform basisvaardigheden]*

40

actualisatie
kerndoelen

40

Expressieve functie

Hoe is het nu?

- Veel zakelijke communicatie
- 'Vrij' schrijven

Waar gaat het naar toe?

- Binnen fictionele en zakelijke teksten: 'eigen stem'
- Experimenteren en effect

Waar zie ik dat terug?

In de conceptkerndoelen 4,5 en 10
> in combinatie met het domein *Literatuur*

Waar vind ik inspiratie?

Publicaties van Stichting Lezen: *Creatief schrijven en lezen combineren*

41 /

actualisatie
kerndoelen

41

Conceptualiserende functie

Hoe is het nu?

- Informatie 'achterhalen'
- Niet echt gericht op leren

Waar gaat het naar toe?

- Kennis inzetten bij en kennis opdoen door lezen, schrijven, gesprekken
- Exploratief en productief
- Taal als middel

Waar zie ik dat terug?

In de conceptkerndoelen 3, 6 en 11 (en 8)
> in combinatie met de andere leergebieden

Waar vind ik inspiratie?

Marcel Schmeier *Bordwerk en aantekeningen* | Taaldenkgesprekken.nu

42 /

actualisatie
kerndoelen

42

Werken met bronnen

Hoe is het nu?

- Nauwelijks aandacht voor

Waar gaat het naar toe?

- Focus op kenmerken van bronnen
- Instructie in het komen tot een nieuwe tekst op basis van bronnen
- PO: aangereikte bronnen

Waar zie ik dat terug?

In de conceptkerndoelen 7 en 8
> in combinatie met de andere leergebieden

Waar vind ik inspiratie?

Maarten Sprenger *Slim zoeken op internet*

43 /

actualisatie
kerndoelen

43

Esther van Huisstede | leraar po

44 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

44

**0 om ein
Taal**

- Taal als systeem
- Taalen individu & maatschappij

**0 om ein
Communicatie**

- Taalvaardigheid
- Interactie

45 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

45

Domein	Subdomein	Kerdoel
Overstijgend		1. Taal- en leesgeving 2. Taal in de leergebieden
A Communicatie	A1 Taalvaardigheid	3. Begrijpend luisteren, lezen en kijken 4. Doelgericht spreken en schrijven 5. Creatief taal gebruiken 6. Schrijven om te leren 7. Bronnen onderzoeken 8. Bronnen verwerken 9. Reflecteren op taalactiviteiten
	A2 Interactie	10. Doelgericht gesprekken voeren 11. Gesprekken voeren om te leren
	B Taal	B1 Taal als systeem
B2 Taal en individu & maatschappij		14. Talige identiteit 15. Taalvariatie 16. Taalverandering
C Literatuur	C1 Literatuur als systeem	17. Inzicht in verhalende teksten 18. Verkennen van literaire genres
	C2 Literatuur en individu & maatschappij	19. Leesvoorkeur 20. Functies van literatuur 21. Tijd en context

Vorm en functie
Spellinggeweten
en
spellingbewustzijn

Talig repertoire
en
taalvariëteiten

Drie domeinen
in samenhang

In verbinding
met andere
leergebieden

46 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

46

Kerdoel 14	Talige identiteit
Doelzin	De leerling verkent hoe je met taal uiting geeft aan je identiteiten.
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • verkennen van het eigen talige repertoire in de volle breedte: talen en taalvariëteiten, gebaren, lichaamstaal; • experimenteren met het eigen talige repertoire om zich bewust te worden van het effect, in relatie tot publiek, doel en context; • reflecteren op hoe je overkomt op anderen op basis van keuzes in je eigen talige repertoire; • waarderen van het eigen talige repertoire.
Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • maken van een taalpaspoort; • uitproberen van verschillende lichaamshoudingen bij een presentatie voor publiek en het voeren van een gesprek over het effect ervan; • gebruiken van talenkennis bij het leren van nieuwe woorden in het Standaardnederlands en andere talen; • praten over ervaringen over een in een andere taal of taalvariëteit gevoerd gesprek.

Doelzin
Ervaringsdoel:
'De leerling...'

Samenhang
domein
Communicatie

47 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

47

Wat betekent dat voor jou?

- / De basis blijft hetzelfde: spelling en inzicht in zinnen en teksten.

Maar nu (ook):

- / Andere manier van aanbieden spelling en grammatica (kerndoel 12 en 13)
- / Nieuwe inhouden rondom taal in de wereld (kerndoel 14, 15, 16)
- / Inhouden uit Taal terug laten komen bij Communicatie en Literatuur

48 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

48

Taal als systeem

Hoe is het nu?

- Traditioneel grammatica-onderwijs
- Weinig transfer van spellingsonderwijs

Waar gaat het naar toe?

- Minder traditioneel grammatica-onderwijs
- Focus op relatie vorm, functie en betekenis
- Spellinggeweten en spellingbewustzijn

Waar zie ik dat terug?

In de conceptkerndoelen 11 en 12
> in combinatie met de domeinen Communicatie en Literatuur

Waar vind ik inspiratie?

De doorkijkjes in de SLO *Leerlijn Begrippen Taalverzorging*
De website Grammaticadidactiek van de RU – Vakdidactiek Nederlands

49 /

actualisatie
kerndoelen

49

Taal in de wereld

Hoe is het nu?

- Niet in wettelijk curriculum
- Wel in methodes

Waar gaat het naar toe?

- Ruimte voor talen en taalvariëteiten
- Aandacht voor talig repertoire

Waar zie ik dat terug?

In de conceptkerndoelen 1, 14 en 15
> in combinatie met de domeinen Communicatie en Literatuur

Waar vind ik inspiratie?

De themapagina op de SLO website: *Meertaligheid*

50 /

actualisatie
kerndoelen

50

Om een Taal

- Taal als systeem
- Taal en individu & maatschappij

Om een Literatuur

- Literatuur als systeem
- Literatuur en individu & maatschappij

Om een Communicatie

- Taalvaardigheid
- Interactie

51 Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

51

Domein	Subdomein	Kerndoel
Overstijgend		1. Taal- en leesgeving 2. Taal in de leergebieden
A Communicatie	A1 Taalvaardigheid	3. Begrijpend luisteren, lezen en kijken 4. Doelgericht spreken en schrijven 5. Creatief taal gebruiken 6. Schrijven om te leren 7. Bronnen onderzoeken 8. Bronnen verwerken 9. Reflecteren op taalactiviteiten
	A2 Interactie	10. Doelgericht gesprekken voeren 11. Gesprekken voeren om te leren
	B Taal	
	B1 Taal als systeem	12. Vorm en betekenis beschouwen 13. Schriftelijke taalverzorging
	B2 Taal en individu & maatschappij	14. Talige identiteit 15. Taalvariatie 16. Taalverandering
C Literatuur	C1 Literatuur als systeem	17. Inzicht in verhalende teksten 18. Verkennen van literaire genres
	C2 Literatuur en individu & maatschappij	19. Leesvoorkeur 20. Functies van literatuur
		21. Tijd en context

Inzicht

Functie, leeservaringen en voorkeur

Onderbouw VO

Drie domeinen in samenhang

In verbinding met andere leergebieden

52 po, (v)

52

Kerdoel 18	Verkennen van literaire genres
Doelzin	De leerling verkent genrekenmerken van literatuur.
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • verkennen van genres in poëzie-, proza- en dramateksten; • verkennen van de rol van beeldgebruik in diverse genres; • herkennen van figuurlijk taalgebruik, stijffiguren, beeldspraak, rijm, ritme en visuele elementen.
Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • lezen, vergelijken en bespreken van teksten van verschillende literaire genres, zoals een dagboektekst, limerick, fabel, theatertekst, liedtekst, sprookjes en non-fictie; • classificeren van boeken op basis van inhoudelijke thema's; • praten over poëtisch taalgebruik in een gedicht.

Samenhang domein *Taal*

53 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo actualisatie kerndoelen

53

Wat betekent dat voor jou?

- ✓ De basis blijft hetzelfde: van leerlingen lezers maken

Maar nu (ook):

- ✓ Literatuur en literaire competentie als onderdeel van het curriculum (kerndoel 17, 18, 19 en 20)
- ✓ Leerlingen ondersteunen bij het aangaan van nieuwe leeservaringen (kerndoel 19)
- ✓ Inhouden uit Literatuur terug laten komen bij Communicatie en Taal
- ✓ Literatuur terug laten komen in de andere leergebieden

54 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo actualisatie kerndoelen

54

Literatuur

Hoe is het nu?

- Leesbevordering
- Weinig literatuuronderwijs
- 'Kapot analyseren' (vo)

Waar gaat het naar toe?

- Stimuleren tot nieuwe leeservaringen
- Duurzame plek in het curriculum
- Verteltechnieken en genres

Waar zie ik dat terug?

In de conceptkerndoelen uit het domein *Literatuur*
> in combinatie met de domeinen *Communicatie en Taal*; en de andere leergebieden

Waar vind ik inspiratie?

Petra Moolenaar *Waarom zou je lezen?*
Iris Kamp, Janneke de Jong-Slagman, Peter van Duijvenboden *Jeugdliteratuur en didactiek*

55 /

actualisatie
kerndoelen

55

Geert van Rooijen – vakexpert vo

56 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

56

“Een verien curriculum en uitdagingen. Wat vindt u?”¹

Ga naar menti.com | en gebruik de code 1877 4559

Ik word enthousiast van deze conceptkerndoelen!

Ik zie kansen voor een haalbaar en rijk programma.

Ik zie kansen voor samenhang.

Strongly disagree | Strongly agree

57 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

57

Q&A

58 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

58

Hoe zit dat met die rijke teksten?

Rijke teksten:

- // inhoudelijk uitdagende en verrassende zakelijke en fictionele teksten,
- // met gevarieerd, origineel en veelzijdig taalgebruik,
- // waarin de verbanden tussen de verschillende onderdelen van een tekst door stilistische of tekstuele kenmerken door de schrijver zijn aangebracht.

// Niet vraaggericht maar tekst- en inhoudsgericht leesonderwijs.

// Nooit meer een *Boomhut*? Jawel hoor! Maar jij biedt rijke (jeugd)literatuur.

59 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

59

Hoe leren ze nu kritisch lezen met diep begrip?

Kerndoel 1	Taal- en leesomgeving
Doelzn	De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving voor alle leerlingen.
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • in aanraking laten komen met authentieke, vakoverstijgende, thematische contexten; • in aanraking laten komen met uitdagende teksten en een divers en actueel aanbod van literatuur binnen een vaste leesroutine; • aanbieden van kennis en vaardigheden uit het leergebied Nederlands in onderlinge samenhang; • stimuleren van de leesmotiveatie en de durf om te spreken en te schrijven; • ruimte bieden aan verschillende talen en taalvariëteiten van leerlingen.
Kerndoel 3	Begrijpend luisteren, lezen en kijken
Doelzn	De leerling toont begrip van beluisterde, gelezen en bekeken teksten.
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • aandachtig kijken en luisteren naar of vloeiend lezen van zakelijke en literaire teksten; • zowel inzetten als vergroten van kennis van de wereld, woordenschat en kennis over teksten en taal; • herkennen van perspectieven, publiek, context en communicatief doel: informeren, amuseren, instrueren of overtuigen; • reageren op, evalueren van en reflecteren op de waarde en inhoud van teksten; • bepalen van de aanpak en het flexibel toepassen van begripsverhogende strategieën.

60 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

Aanbod van rijke teksten

Uitgewerkt wat er nodig is om 'begrip te tonen'

Relatie met domein Literatuur

60

// Zijn
vaardigheden
nu los van
kennis
beschreven?

- // Ja en nee.
- // Ja: de taalvaardigheden staan beschreven in domein *Communicatie*.
- // Nee: bij elke vaardigheid in een doelzin wordt in de uitwerking de benodigde kennis genoemd.

Kerdoel 3 Begrijpend luisteren, lezen en kijken

Doelzin De leerling toont begrip van beluisterde, gelezen en bekeken teksten.

Het gaat hierbij om

- aandachtig kijken en luisteren naar of vloeiend lezen van zakelijke en literaire teksten;
- zowel inzetten als vergroten van kennis van de wereld, woordenschat en kennis over teksten en taal;

61

// Hoe is de
leerlijn van het
po naar de vo
onderbouw
zichtbaar?

- // Dezelfde indeling in domeinen en subdomeinen (zelfs richting vo bovenbouw?)
- // Dezelfde doelzin po en onderbouw vo
- // Opbouw
  - // in uitwerking en toelichting
  - // in teksten waar leerlingen mee werken

62

Kerdoel 7	Bronnen onderzoeken	Kerdoel 7	Bronnen onderzoeken
Doelzin	De leerling onderzoekt verschillende bronnen.	Doelzin	De leerling onderzoekt verschillende bronnen.
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • inschatten van betrouwbaarheid op basis van duidelijk aanwezige kenmerken van de bron: maker, communicatief doel en actualiteit; • toekennen van waarde aan de inhoud van de bron en onderscheiden van hoofd- en bijzaken, feiten en meningen; • vergelijken van soorten aangereikte bronnen op basis van betrouwbaarheid en inhoud; • verkennen van zoekmogelijkheden binnen verschillende aangereikte bronnen. 	Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • beoordelen van betrouwbaarheid op basis van duidelijk aanwezige kenmerken van de bron: maker, communicatief doel en actualiteit; • analyseren en controleren van de inhoud van de bron en onderscheiden van hoofd- en bijzaken, feiten en meningen, perspectieven en framing; • vergelijken en onderscheiden van soorten aangereikte bronnen op basis van betrouwbaarheid en inhoud; • verkennen van zoekmogelijkheden binnen verschillende aangereikte bronnen.
Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • verkennen van verschillende soorten bronnen binnen een thema; • experimenteren met zoekfilters op een website. 	Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • vergelijken en analyseren van verschillende teksten over hetzelfde onderwerp; • uitproberen van verschillende zoektermen bij het onderzoeken van een specifieke zoekvraag; • verkennen van de mogelijkheden en gevaren van teksten geschreven door AI.
		In havo/vwo 3 valt te denken aan	<ul style="list-style-type: none"> • cross-checken van een tekst geschreven door AI, door de tekst te vergelijken met andere bronnen.

Dezelfde doelzin

Andere uitwerking

Andere toelichting

Derde leerjaar vo

63 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

63

Waarom zijn de conceptkerndoelen niet concreter?

Door de tekstsoort open te laten, kan optimale afstemming plaatsvinden

- /// Tussen huidige kerndoelen en referentiekader in.
- /// Doelen gelden voor alle leerlingen in po, so, vo en vso.

Kerdoel 8	Bronnen verwerken
Doelzin	De leerling verwerkt informatie uit verschillende bronnen in een gesproken of geschreven tekst.
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • hanteren van een passende lees-, kijk- of luisteraanpak bij het zoeken naar informatie in aangereikte bronnen; • doelgericht selecteren en vergelijken van bruikbare informatie uit aangereikte bronnen; • structureren en parafraseren van informatie met vermelding van gebruikte bronnen; • formuleren van een eenvoudige tekst op basis van geselecteerde informatie, afgestemd op doel, publiek en context.

64 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

64

Waar kan ik meer lezen over de gemaakte keuzes?

- **Werkopdracht**
<https://www.slo.nl/@20528/opdracht-slo-bijstelling-kerndoelen/>
- **Toelichtingsdocument Conceptkerndoelen Nederlands**
[slo.nl/publicaties/@22842/conceptkerndoelen-leergebied-nederlands](https://www.slo.nl/publicaties/@22842/conceptkerndoelen-leergebied-nederlands)
- **Begrippenlijst**

65 Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

65

Wat moet ik hier nu mee?

- **Officieel: nog niks.**
- **De conceptkerndoelen worden in 2024 beproefd in/met/door de onderwijspraktijk.**
- **Rond de zomer definitieve set > wetstraject voor formele vaststelling.**
- **Daarna volgt implementatie waarbij OCW bepaalt wanneer scholen ook 'gehouden' zijn aan de nieuwe doelen.**

66 Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

66

*Wat wordt er
nog gedaan?*

- / Regiobijeenkomsten
- / Onderzoek op waardering en bruikbaarheid
- / Ontwikkelen leerlijnen
- / Advies Referentiekader Taal
- / Afstemming vakvernieuwingscommissie Nederlands

Regiobijeenkomsten: ophalen inzichten

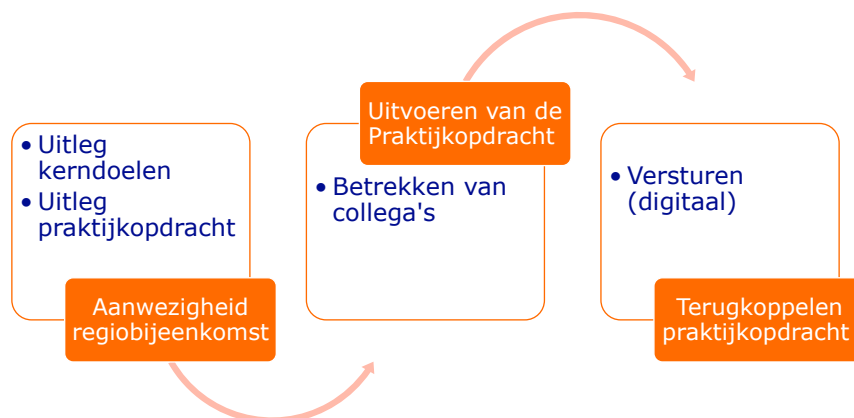
Aanpak

- 8 (gelijke) regio's bepalen in Nederland
- PO: 10 tot 15 scholen per regio
- VO: 10 tot 15 scholen per regio
- Per school (voorkeur 3 afgevaardigden):
  - **PO:** leraar bovenbouw, Coördinator/IB'er, schoolleider
  - **VO:** leraar onderbouw, vaksectie vz, schoolleider/teamleider.
- Divers in achtergrond kenmerken scholen
  - Schoolgrootte
  - Populatiekenmerken
  - Denominatie
  - Kwaliteit

Wat zijn onze doelstellingen?

- / Informeren over de conceptkerndoelen
  - ✓ Hoe zijn de conceptkerndoelen tot stand gekomen?
  - ✓ Wat moeten leerlingen kennen en kunnen? Welke inhoud zit in de conceptkerndoelen?
- / Inzicht krijgen in hoe de conceptkerndoelen gewaardeerd worden.
  - ✓ Passen deze conceptkerndoelen bij de doelstellingen?
- / Inzicht krijgen in de verwachte bruikbaarheid van de conceptkerndoelen in de onderwijspraktijk.
  - ✓ Krijg je beelden bij de vertaling van deze conceptkerndoelen naar onderwijs en activiteiten in de klas?

Wat vragen we van deelnemende scholen?

Hoe meld ik me aan?

Ken je scholen die mee zouden willen doen?
Wijs ze op onze oproep!

<https://www.actualisatiekerndoelen.nl/>
> Laatste ontwikkelingen

71 Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo actualisatie kerndoelen

71

Wat moeten we met een en naar de fase van beproeven? ¹

72 Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo actualisatie kerndoelen

72

73 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

Alle leerlingen
taalcompetent

...door taalonderwijs dat rijk
en betekenisvol is, kennis
opbouwt en leerlingen
inspireert en motiveert!

actualisatie
kerndoelen